

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ...

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

τὴ μικρὴ ἀλλή ἦταν ἕνας παλιὸς μπάγκος, κατεστραμμένος ἀπὸ τὶς κακοκαιριές. Σ' αὐτὸν κάθε μέρα τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς εὗρισκαν τὸ καταφύγιο τῶν παιγνιδιῶν των. Ὡς πολὺ ἀργὰ τὸ βράδυ ἢ σιδερένια καγγελόπορτα ἔμενε ἀνοιχτὴ γιὰ τὸ πῆγαιν' ἔλα τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ κυρία ἔξοδος τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ, ποὺ σχημάτιζε γωνία, ἔβλεπε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πρωτευούσης. Ἐκεῖ σύχναζαν αὐτοκίνητα, διαβάτες ἢ κίνηση δὲ σταματοῦσε.

Ἐνῶ ἡ μιὰ μεριὰ ἀνῆκε ὀλόκληρη στὴ θορυβώδη ἀνησυχία μιᾶς ὠρισμένης τάξεως ἀνθρώπων, ἡ ἄλλη μεριὰ ἀποτελοῦσε τὴν πιὸ μονότονη συνοικία μέσα σ' ἕνα στενὸ δρομάκι, ὅπου θὰ νόμιζες πὼς κάθε παλμὸς τῆς ζωῆς εἶχε σταματήσει. Ἐκεῖ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς, κάθε λογιῆς τρελόπαιδα, εἶχαν βρεῖ τὴ μοῖρα τους. Οἱ φωνές καὶ τὰ βρισίματα δὲν ἔλειπαν. Κάθε μέρα, τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ, μαζευόνταν καμμιά δεκαπενταριά καὶ ἀναστάτωναν τὸν κόσμον. Τὶς Κυριακὲς καὶ γιορτὲς τὸ γλέντι ἄρχιζε ἀπ' τὸ πρῶν. Τότε ὅμως, ἐπειδὴ ἡ καγγελόπορτα ἔμενε κλειστή, τὸ παιχνίδι τῶν μικρῶν γινόταν στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καὶ ἦταν κουραστικὸ καὶ πολὺ, πολὺ ἐκνευριστικὸ αὐτὸ τὸ ἐπί-

μονο φωνοκόπι, πού διαπερνοῦσε τὰ κλειστὰ παράθυρα καὶ τὶς σιδερένιες πόρτες καὶ ἀντιλαλοῦσε στὶς πιὸ ἀπομακρυσμένες γωνιές τοῦ σπιτιοῦ.

*
* *

Ἐκεῖ, κάθε βράδυ, τὴν ὠρισμένη ὥρα, μέσα στὸν κατακλισμὸ τῶν παιδικῶν φωνῶν, ἀνάμεσα στὶς ὁρμές καὶ στὴν ταραχὴ τῶν διαφοροεικῶν χαρακτήρων, πού αὐριο θὰ γινόταν ἄνδρες, περνοῦσε ἕνας γέρος. Σταματοῦσε σὲ μιὰ ὠρισμένη γωνιά, ἄκουε, ἀπολάμβανε ἴσως. Καθόταν στὸ πεζούλι τοῦ ἀντικρῖνοῦ σπιτιοῦ καὶ τὰ μάτια του κύτταζαν ἐκστατικά. Κάθε μέρα, τὴν ἴδια ὥρα, ἐρχόταν, ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποιά ἀπόμωρη συνοικία, καὶ παρακολουθοῦσε σαστισμένος τὰ παιχνίδια τῶν μικρῶν. Τὸ πρόσωπό του ἠλιοκαμμένο, μὲ γένεια ἀπεριποίητα, μὲ μάτια λαμπερὰ ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ προσπάθεια, ἔδινε τὴν ἐντύπωση ἑνὸς ἐξευγενισμένου κουρελιάρη. Τὰ ροῦχα του σκονισμένα ἀπ' τὸ δρόμο, ἢ λερωμένη του γραβάτα καὶ τὰ λασπωμένα του παπούτσια, μαρτυροῦσαν τὴ φοβερὴ φτώχεια, πού τὸν μαστίγωνε.

Τὸ βλέμμα του, ταπεινὸ πάντα, διάβαζε, λές, μ' εὐλάβεια στὶς διαφορὲς μορφές τῶν παιδιῶν, τὴ διαφορὰ κάθε χαρακτήρος. Καμμιά φορά, ὅταν τὸ παιχνίδι ἀγρίευε, ἐπέμβαινε, πάντα μὲ πολὺ ἡσυχία, καὶ τὰ ἀπλά του λόγια καταπράυναν τὰ ἐρεθισμένα νεῦρα. Τὰ παιδιά τὸν εἶχαν συνηθίσει καὶ τὸν φώναζαν «γέρο».

Ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; Τί γύρευε σ' αὐτὴ τὴ συνοικία; Ποιοὺς κόσμους εἶχε ἀπαρνηθῆ, ποιά δαιμόνια ἀπόφευγε, γιρῖζοντας τὴν πόλη μὲ τὰ πόδια; Τί τὸν τραβοῦσε τόσο δυνατὰ κοντὰ στὶς παιδικὲς ψυχές; Ποιὸ ἦταν τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς του, καὶ γιατί, ὅταν ἀρχίζε νὰ μιᾶ, τὰ παιδιά, τὰ τόσο ἐπαναστατικά, σιωποῦσαν;

Κανεὶς δὲν ἔξερε ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ γέρος. Οὔτε ποῦ κατοικοῦσε, οὔτε ἂν εἶχε κατοικία. Ἦταν ὁ περαστικὸς διαβάτης τῆς συνοικίας. Ἦταν κάτι τι ὠρισμένο, ἀναπόφευκτο

στό παιχνίδι τῶν μικρῶν, κάτι τι πού δὲν πρόσεχε κανείς, καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη, ὅπως ἡ σιδερένια καγγελόπορτα τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ, ὅπως ὁ δρόμος, ὅπως ἡ φύσις.

Κάθε μέρα, τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ, ὁ γέρος ἐρχόταν στὴν ὄρισμένη θέση, καὶ καμμιά φορὰ ἔνα πονεμένο χαμόγελο ζωντάνευε τὴν πεθαμένη του ὄψη, ἔνα χαμόγελο περαστικό, πού ἔσβυνε μονομιᾶς καὶ ὅμως ἦταν σὰ μιὰ ὠραία καὶ μακρινὴ ὑπόσχεση...

*
* *

Μιὰ μέρα, τὰ παιδιά τῆς γειτονιάς μάλωσαν στὰ καλά. Γιὰ μιὰ ἀσήμαντη ἀφορμὴ, ἴσως ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦταν συννεφιασμένος, καὶ τὸ ξαφνικὸ κρύο ἐρέθιζε τὰ νεῦρα, δυὸ μάγγες ὡς ἐκεῖ πάνω ἤρθανε στὰ χέρια. Οἱ κλωτσιές, οἱ γροθιῆς ἔδιναν κ' ἔπαιρναν. Τὴν ὥρα, πού ἡ μάχη ἦταν στό κρισιμώτερο σημεῖο, πέρασε ὁ γέρος. Ἡ φασαρία ἦταν μεγάλη, τὰ παιδιά εἶχαν χωρισθῆ σὲ δυὸ στρατόπεδα καὶ τὸ πείσμα τῶν δυὸ κυρίως ἐχθρῶν φανέρωνε μιὰ φοβερὴ ἀντιζηλεία. Ὁ γέρος, κατὰ τὴ συνήθειά του, ἤθελε νὰ ἐπέμβῃ. Καὶ τότε φούντωσε τὸ κακό. Πέτρες σφύριζαν στὸν ἀέρα. Ἡ μιὰ ἀπ' αὐτὲς χτύπησε τὸν ἕναν ἀντίπαλο στό πρόσωπο. Ἦθελε νὰ ὑπερασπισθῆ. Ἀλλὰ τὸ αἷμα τὸν ἐμπόδιζε. Σήκωσε τὸ χέρι του πού κρατοῦσε μιὰ μεγάλη πέτρα, καὶ στὰ τυφλά—γιατί ἀπ' τοὺς ξαφνικοὺς πόνους εἶχε κλείσει τὰ μάτια—καὶ μὲ ὅλη του τὴ δύναμη τὴν πέταξε.

Αὐτὴ τὴ στιγμή ἴσα, ἴσα ὁ γέρος εἶχε ὀρμήσει γιὰ νὰ χωρίσῃ τὰ παιδιά καὶ ἔφαγε ἐκεῖνος τὸ χτύπημα. Μέσ' στό στήθος. Κλονίστηκε γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο. Ὑστερα στάθηκε στὰ πόδια του πάλι. Ἦσυχα, χωρὶς νὰ πῆ λέξη. Μόνο τὰ μάτια του πῆραν μιὰ περίεργη ἔκφραση, καὶ στό πρόσωπό του ἀπλώθηκε μιὰ ἀνησυχαστικὴ γλωμάδα. Τόσο ἀπότομη ἦταν αὐτὴ ἡ μεταβολή, πού ὁ θυμὸς τῶν παιδιῶν ἔπεσε μονομιᾶς. Ὅλα μαζί ἔτρεξαν κοντὰ του γιὰ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, ἀλλὰ ὁ γέρος τ' ἀπόσπρωξεν, ἔνευσε πὼς δὲ θέλει τίποτα, κ' ἔφυγε σιγά, σιγά, σὰν νὰ εἶχε ξαφνικὰ σπάσῃ κάτι

μέσα του. Σαστισμένοι, οί μικροί παράτησαν τὸ παιχνίδι τους καὶ σκορπίστηκαν γύρω.

*
* *

Ἐκείνη τὴν μέρα ὁ γέρος δὲν ξαναφάνηκε. Χάθηκε ἀπ' τὴ συνοικία. Μάταια τὰ παιδιά τὸν ἀναζήτησαν. Ἐκείνους ποὺ ρωτοῦσαν δὲν ἤξεραν νὰ τοὺς ἀπαντήσουν, γιὰτὶ δὲν γνώριζαν οὔτε τὸ ὄνομά του.

Τί εἶχε πάθει ὁ γέρος; Μήπως τὸ χτύπημα ἐκεῖνο ἦταν θανατηφόρο; Μήπως φοβήθηκε τὰ ἄγρια ἔνστικτα τῶν παιδιῶν, καὶ προτίμησε τὴν ἐρημίά του;

Ποιὸς ξέρει; Ὁ γέρος δὲν ξαναφάνηκε, κι ἀπὸ τότε τὰ παιδιά τῆς γειτονιάς βρῆκαν ἄλλοῦ τὸ καταφύγιο τῶν παιχνιδιῶν των.

E. ΡΟΔΗ

